

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

XI priores dies complectens

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1863

De S. Attico Episcopo Constantinopolitano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72708)

DE SANCTIS MARTYRIBUS
TIMOTHEO, EUCTO SEU POLYEUCTO,
RUSTICO, PISSEO VEL CIPISEO,
SECUNDO, LUCIO, FELICE, JANUARIO, PALLADIO.

VIII JANUARI.

De sanctis his Martyribus hæc habet Martyrologium S. Hieronymi : vi Id. In Græcia, Eucti, Rustici, Pissei, Timothei, Secundi, Luci, Felicis, Januari. In ms. quoque Rhinowiensi itidem perantiquo : In Græcia, Cipisei, Secundi, Timothei, Lucii, Rustici. *Timothei plures alii meminere : Beda : Timothei in Græcia. Notherus : In Græcia Polyecti, (viz dubito quin ille sit Euctus jam relatus, voce aut hic per prothesin, aut isthic per apharesin corrupta) et Palladii (fortassis hic est Palladius, qui vii Januar. Palladas vocatur in S. Hieronymi Martyrologio.) Et quibusdam interjectis pergit Notherus : In Græcia Rustici, Timothei, et Jucondi. Usuardi editio Lubecensis*

anni 1473, et Parisiensis 1536. Bellini editio Parisiensis anni 1521, et plurima mss. sub nomine Usuardi : In Græcia S. Timothei. *Martyrologium Coloniense : In Græcia S. Timothei Confessoris. Carthusiani Coloniensis. in Addit. ad Usuar. et Martyrol. Germanic. In Græcia S. Timothei Confessoris, qui translatus est Constantinopolim ix Maii. At ix Maii ostendunt se de S. Timotheo Pauli discipulo agere, de quo nos xxiv Januarii. At de hoc S. Timotheo et sociis nihil habemus compertum. Timotheus Confessor in Græcia, in eodem Martyrologio Germanico, Maurolyco, Petro de Natalibus lib. 11, cap. 130, § 30, refertur, sed ix Januarii.*

DE S. EUGENIANO MARTYRE

AUGUSTODUNI IN GALLIA.

VIII JANUARI.

S. Eugenianum hodie refert Martyrologium Romanum, Usuardus, Bellinus, Maurolycus, Martyrol. Germanic. ms. Florarium, Galesinius, qui Augustoduni in Gallia martyrium subisse in Notationibus testatur, uti et Petrus de Natalibus lib. 11, cap. ultimo, num. 29, sed hic v Id. Januar. ejus memorat Natalem. Antiquum ms. Monasterii S. Martini Trevisis : v Id. In Augustoduno Eugenii Episcopi et Martyris. Idem habet ms. S. Mariæ Ultrajecti. Nulum in catalogo Episcoporum Eugenianum vel Euge-

nium reperio, nisi forte inter Martyrium et S. Reticum sederit, nam deesse aliquot Episcoporum nomina suspicatur Claudius, Robertus. Wandelbertus :

Iduum post sexto Eugeniano vota feruntur. Dubitavimus an non fortassis idem esset qui Egemonius, de quo mox agemus. Sed eruditissimus Andreas Saussains ut diversos celebrat; atque Eugenianum quidem hoc elogio : Augustoduni Æduorum S. Eugeniani Martyris in strenua concertatione pro fidei testimonio laureati.

DE S. EGEMONIO VEL IGOMONO,
EPISCOPO AUGUSTODUNENSI.

VIII JANUARI.

Septimus Æduensis, sive Augustodunensis, Episcopus, memoratur a Claudio Roberto Igonomus, sive Igonomus, aut Egemonius, vel Egemonius : quem vii Januarii Sanctorum catalogo adscriptum exhibet Molanus in Additionibus ad Usuardum, Bellini editio Parisiensis anni 1521. Rabanus, Maurolycus, Galesinius, Martyrologium Coloniense, in quo perperam Egenio vocatur, uti in Lubecensi Usuardi editione anni 1473. Eugenianus. At Carthusiani Colonienses in Addit. ad Usuard. ita habent : Egmonii, alias Egenionis Augustodunensis Episcopi et Confessoris, alias Martyris. Ferrarius Egmonem vocat. mss. quidam Egemonem, et Eugemonem. S. Egemonii meminuit et anti-

quissimum ms. Martyrologium S. Hieronymi : Augustoduni depositio Egemoni Episcopi. Meminit ejus et S. Gregorius Turon. De gloria Confessorum cap. 73 et 76. Et Andreas Saussains in Martyrologio Gallicano : Augustoduni Æduorum depositio S. Egemonii Episcopi et Confessoris, qui religione et doctrina florentissimus, S. Cassiano hac in cathedra succedens, omni Episcopali virtute, et Pastoralis officii exemplis, gregi sibi credito præfuit. Demumque spectata in multis sanctimonia clarus, divina ut visione fruere, quam vehementer ardebat, migravit ad cælum. De S. Cassiano ejus decessore agemus 3 Augusti.

DE S. ATTICO EPISCOPO CONSTANTINOPOLITANO.

§ I. Sanctitatis Attici memoria celebris : cultus sacer. Rerum gestarum Scriptores.

AN CH. CDXXV.
 VIII JANUARI.
 S. Atticus initio adversarius S. Chrysostomi.

Multi S. Joannem Chrysostomum acri studio impugnarunt, qui tamen errorem deinde suum agnoverunt, atque omni sanctitatis laude floruerunt. In his S. Atticus Episcopus Constantinopolitanus fuit, qui zelo immoderato et nequaquam secundum scientiam abreptus, non adversatus tantum est S. Chrysostomo, sed post Arsacium in ejus, etiamtum superstitis, Cathedram successit. Quod crimen penitentia deinde et recte factis egregie expiavit, et scriptis literis auctor S. Cyrillo Alexandrino fuit, ut Chrysostomi nomen diptychis inscriberet : quod hic postmodum, partim assiduis S. Isidori Pelusiote admo-

nitioibus, partim divina revelatione et Virginis Dei Matris benignitate magis exstimulatus, præstitit. Erant autem Diptycha, de quibus crebrior hic et alibi mentio fiet, Libri Ecclesiastici, gemini quidem, unde et διπύχια dicebantur : alter adhuc viventium, in quo a Presbytero vel Diacono nomina illuminatorum et susceptorum scribebantur; alter mortuorum, qui complectebatur nomina, statum, ordinem, obitumque Hierarcharum. De his videndi Meursius in Glossario, et la Cerda in Adversariis sacris cap. 42, n. 1 et c. 148, n. 6.

2 S. Attici in repurgandis hæresibus vigilantiam, in orthodoxa fide propugnanda sinceritatem, prædicant Patres Ephesini Concilii. S. Cyrillus variis in epistolis ac tractatibus, tum potissimum libro religiosissimis Regi-

Laudatur a SS. PP. et Cælestino Pontifice.

EX VARIIS.

nis inscripto, et Concilio præfixo. Theodoretus in Polymorpho, S. Prosper lib. de ingratis contra Pelagianos, et præcipue S. Cælestinus Papa in epistolis variis; a quo S. Atticus, sanctæ recordationis, reverendissimæ memoriæ vir, et Antistes Catholicus appellatur, ita epistola 12, missa, Fl. Actio, et Fl. Valerio xv, cc, Coss. id est an. Ch. CDXXXII, ad Theodosium Imperatorem, de Maximiano electo Episcopo Constantinopolitano: Fert illi, inquit, ac si sui corporis parti Romana testimonium, quæ hunc semper inter suos habuit et numeravit, Ecclesia: ferunt suorum merita, quibus sancte adhæserat, decessorum. Ita enim reverendissimæ memoriæ viro Attico, Catholicæ fidei propugnatori fortissimo, mente pariter et officio cohærebat, ut jam tunc futuri in eodem Episcopatus insignia præluerent. In epistola 13, eodem anno inscripta dicto Maximiano: Sequere priorum, inquit, a quibus eruditus es et nutritus, exempla Pontificum; Beatissimi Joannis in prædicando scientiam, S. Attici in repurgandis hæresibus vigilantiam, decessoris tui Sisinnii, cujus te successorem credimus, simplicem puritatem, ut de illa (ut solebamus) gratulemur Ecclesia. Et epistola 7, testatur ad se, gesta a Catholico tunc Antistite Attico directa: quæ cum aliis ejus operibus, quorum hinc inde apud antiquos Scriptores reliquæ supersunt, perierunt.

Colitur viii
Januarii.

3 Alia S. Cælestini Papæ testimonia ad calcem vitæ referuntur: hæc prælibanda duximus ne asperiore aliquorum in S. Atticum stylo ejus fortassis in dubium sanctitas revocetur, cui hunc viii Januarii diem sacrum Græci in Menæis sanxerunt, his verbis: Eodem die S. Atticus Patriarcha Constantinopolitanus in pace quievit. Non est quidem hoc die vita functus, sed fortassis aut elevatum tunc ejus corpus est, aut honores illi caelestes primum delati. Obiit enim x Octobris, quo eum die celebrant Carthusiani Colon. in Addit. ad Usuardum. Attici, inquit, Constantinopolitani Episcopi, et Confessoris, cujus virtutes lib. ix, historiæ tripartitæ tanguntur. Martyrologium Germanicum eodem die: Sancti Constantinopolitani Episcopi Attici, de quo legitur in historia tripartita. Ferrarius in Catal. SS. Constantinopoli S. Attici Episcopi, annotatque eum a Cælestino Papa valde commendari.

et x Octobris.

4 Res illius gestas, præter citatos Auctores, prosequuntur S. Innocentius Papa in variis epistolis, qui tamen octo ante eum annis obiit. Socrates lib. 6 et 7 hist. Eccles. Theodoretus lib. 3 hist. Eccl. c. 34. Sozomenus lib. 8 et 9, hist. Eccl. Synesius Episcopus Cyrenes epist. 66, ad Theophilum Episcop. Alexandrinum. Palladius Episcopus Helenopolitanus in Dialogo de vita S. Chrysostomi, seu quisquis hujus auctor est, de quo agemus xxvii Januarii. Atque hi quidem omnes S. Attico synchroni extiterunt. Successerunt e Græcis alii vitæ S. Chrysostomi Scriptores, Georgius Episcopus Alexandrinus, Leo Imperator, et Metaphrastes, de quibus isthic exactius agetur. Theodorus Lector lib. 2 Collectaneorum. Auctor Chronici Alexandrini. Nicephorus in catalogo Episcoporum. Photius in Bibliotheca. Georgius Cedrenus in Histor. Compendio. Joannes Zonaras, et Michael Glycas in Annalibus, ab hoc tamen non tam S. Atticus describitur, quam ejus gesta aliqua Proclo attribuantur. Demum citatos secutus plerima prosequitur Nicephorus Callistus lib. 14, hist. Eccles. Ex Latinis præter citatos S. Innocentium, et S. Cælestinum Pontifices, memorant eum Cassiodorus lib. 10 et 11, historiæ tripartitæ. Marcellinus Comes in Chronico. Paulus Diaconus lib. 14, hist. miscellæ. Jacobus Billius lib. 1 observationum sacrarum cap. 26, et passim recentiores Chronologi: e quibus pluribus de eo disputat Baronius tomo 3 Annal. E nostris eum referunt Petavius lib. 13, de doctrina temporum, Jac. Gaultierius in Tabula Chronographica, Raderus in aula sancta Theodosii Imperatoris, et alii.

Gesta ejus qui
narrent.

§ II. Vita privata. Promotio ad Episcopatum. Translatio reliquiarum S. Samuelis.

Sozomenus lib. 8, cap. 27. Arsacius, inquit, cum exiguo tempore Ecclesiæ Constantinopolitanæ præfuisset, est mortuus. Hujus successionem multis ambientibus, quarto post obitum illius mense ordinatur Atticus Constantinopolitani Cleri Presbyter, unus ex insidiatoribus Joannis. Hic quidem natione erat ex Sebastia Armeniæ: sed a puero ad religionem institutus per monachos hæresis Macedoniæ sectatores, qui tum temporis Sebastiae in hujus sapientiæ studio clarebant ex schola Eustathii progressi, quem Episcopum ac Præsulem ibi præstantissimorum monachorum fuisse jam ante commemoravimus. Hic autem cum ad virilem ætatem pervenisset, ad Catholicam Ecclesiam transiit. Et quoniam natura magis quam doctrina prudens erat, rerum agendarum insidiator fuit; ut qui et ad struendas insidias, et ad easdem evitandas sufficeret, ingenio pellaci, ita ut multis gratus esset.

Patria:

puerilis institutio:

* lib. 3, cap. 43.

conversio:

calliditas:

conciones:

6 In concionibus ecclesiasticis mediocris, ut hæc neque scripto dignæ viderentur auditoribus, neque eruditionis prorsus expertes. Nam cum affectatus esset, si quando occasione nactus erat, præcipuos quosque Græciæ scriptores lectitabat: et eo ipso, quod indoctus haberetur, dum de hisce disserteret, etiam doctos sæpenumero latebat. Ferebatur autem erga suæ opinionis homines industrius, adversus diversa sentientes formidabilis; et facile his ipsis quoties vellet incutere metum, et mox mutatas apparere mansuetus. Atque hunc quidem talem fuisse aiunt illi, qui hominem norant. Ex quibus Sozomenus id potuisse intelligere, atque utriusque probat, cum lib. 9, cap. 2, scribat se reliquiarum Sanctorum quadraginta militum et Martyrum apud Sebasten Armeniæ (de quibus agemus ix Martii) interfuisse translationi, quæ contigit an. Christ. CDXXXVIII.

7 S. Atticum adhuc Presbyterum unum ex insidiatoribus Joannis fuisse constat ex Pseudo-synodo Chalcedone in suburbio Ruffini, in loco qui Δρζε, sive ad Quercum, dicebatur, adversus S. Chrysostomum a Theophilo Alexandrino ann. Ch. ciii, coacta, in qua Atticus contra eundem S. Chrysostomum testimonium dixit; ut habet Photius in bibliotheca. Tnemate lxx. Mox tertium, quoque, inquit, accusationis a Joanne diacono factæ caput examinatur (quod, ut ante dixit, pretiosarum rerum magnam vim dividendisset.) In eo capite Arsacius Archipresbyter, qui ipsi Chrysostomo successit, et Atticus Presbyter, nescio quo modo testes adhibiti, testimonium dixerunt, uti et Elpidius Presbyter. Idem et cum ipsis etiam Acacius Presbyter in quartum criminationis caput testati sunt (quod marmora S. Anastasiæ, quæ Nectarius illi ecclesiæ marmoribus ornandæ reliquerat, ipse vendidisset.) Postquam ita excussa fuere hæc, prædicti Presbyteri, ac præter eos Eudæmon et Onesimus sententiam accelerari postularunt. Itaque Synodi Præses Paulus Heracleæ Episcopus omnes sententiam dicere voluit, statutumque ut ipsis visum, beatum virum Sede pellendum, incipiente Gymnasio Episcopo, et finiente Theophilo Alexandrino numero omnes quinque et quadraginta. Hæc Photius. Hæresis Macedoniana, cujus sectator in prima adolescentia fuit S. Atticus, procreata a Macedonio Episcopo Constantinopolitano. Divinitatem Spiritui sancto eripiebat; eam exponunt S. Augustinus hæc. 32, S. Epiphanius 32, et damnarunt Patres in secunda synodo generali, Constantinopolitana prima.

In Pseudo-synodo testatur contra S. Chrysostomum.

8 Eadem, quæ ex Sozomene protulimus, refert Nicephorus lib. 13, cap. 29. Et breviter ita perstringit Socrates lib. 6, c. 18. Arsacius non diu illum gessit Episcopatum, nam sequenti anno, ad secundum consulatum Stiliconis, Anthemii autem primum, iii Idus Novembris mortem obiit. Cum autem de Episcopo deligendo

Creatur Episcopus Constantinopolitanus.

§ III. Graves inimicitiae inter Atticum et fautores S. Chrysostomi.

EX VARIIS.

gendo a multis vehementer laboratum esset, et ob eam caussam multum temporis preteriret, proximo anno, Arcadio jam sextum Cos. et Probo primum; Atticus, vir pietate eximius, ex Sebastia Armeniae oriundus, monasticam vitam genus ab ineunte adolescentia excolens, doctrina sane mediocri, sed prudentia naturaliter insita magis valens, Episcopus Constantinopol. creatus est. Fuit autem Stilico II, Consul cum collega Anthemio an. Ch. cdxv, quo xi Novembris obiit Arsacius, a cujus obitu, cum quarto mense Atticus creatus sit Episcopus, ut Sozomenus et Nicephorus referunt, xi Martii die Dominica id forte contigerit an. Ch. cdvii, quo Arcadius Aug. vi, et Probus Consules erant.

Reliquiae S. Samuelis transferuntur Constantinopolim.

9 Eisdem consulibus Attico jam Episcopatum gerente, Constantinopolim ex Judea, ex oppido Silo, ut vult Sallianus noster tom. 3, Annal. Eccl. vet. testam. an. mundi 2977, nu. 7 et 17, translatae sunt reliquiae magis Sacerdotis et Prophetae Samuelis, Regum omnium Patris, Magistri ac Judicis. Theodorus Lector lib. 2, Collectan. Sub imperio, inquit, illius Arcadii, et Patriarcha Attico Constantinopolim allatae sunt reliquiae S. Samuelis et in prophetico ipsius loco juxta hebdomam, xii Calend. Julii collocatae. Eadem habet Nicephorus lib. 14, c. 10. S. Hieronymus contra haereticum Vigilantium, sacra haec lipsana magnifica pompa translata testatur. Dolet, inquit, Martyrum reliquias pretioso operiri velamine, et non vel pannis vel cilicio colligari, vel projici in sterquilinum, ut solus Vigilantius ebrius et dormiens adoretur. Ego sacri legi sumus, quando basilicas Apostolorum ingredi mur. Sacrilegus fuit Constantinus Imperator, qui sanctas reliquias Andree, Lucae, et Timothei translulit Constantinopolim; apud quas daemones rugiunt, et inhabitatores Vigilantii illorum se sentire praesentiam confitentur. Sacrilegus deinde dicendus est et nunc Augustus Arcadius, qui ossa B. Samuelis longo post tempore de Judaea transtulit in Thraciam. Omnes Episcopi non solum sacrilegi, sed etiam fatui judicandi, qui rem vilissimam, et cineres dissolutos in serico et vase aureo portaverunt. Stulti omnium Ecclesiarum populi, qui occurrerunt sanctis reliquiis, et tanta laetitia, quasi praesentem viventemque Prophetam cernerent, susceperunt, ut de Palestina usque Chalcedonem jungerentur populorum examina, et in Christi laudem una voce resonarent. Additur in Chronico Alexandrino: Eodem anno, Arcadio Aug. vi et Probo Coss. delatae sunt reliquiae S. Samuelis Constantinopolim per gradus scalasve Chalcedonenses mense Artemesio, xiv Calendas Junias, pompam ducentibus Arcadio Augusto et Anthemio Praefecto praetorio, Consulibus item, et Aemiliano Praefecto Urbi, et universo Senatu. Repositae sunt ad tempus in sanctissima Ecclesia magna. Dum forte ei templum adificaretur, in quod transferrentur, ut Baronius in notis ad Martyrol. Rom. ad xx Augusti, quo die de S. Samuele agemus, et in annalibus hoc anno num. 56, et Sallianus anno citato n. 18, extractum supponunt ex his verbis Procopii lib. 5, de aedificiis Justiniani Imperat. Φοβία δὲ, ἡ δεξιμένης, ἀποδομίσαστο ὄσως ἐς τὸ τοῦ ἁγίου Σαμουὴλ, φρέαρ καὶ τεῖχος. Puteos autem, vel cisternas aedificavit hoc modo. In S. Samuelis, puteum et murum, etc. An S. Attici consilio auxilioque coeptum extrui S. Samuelis templum, non conicimus: proximo sane tempore extractum supponunt verba Theodori Lectoris, et Nicephori, quibus in prophetico ejus locum seu fanum juxta Hebdomam referuntur illatae, nulla facta mentione repositionis ad tempus in sanctissima Ecclesia Magna, alia a S. Sophiae templo, quod D. Chrysostomo ejecto a biennio conflagrarat et proximis annis reaedificatum, et a S. Attico dedicatum est, ut suo loco dicemus.

Palladius in dialogo de vita S. Chrysostomi circa medium, Substituitur, inquit, Arsacio Atticus Presbyter, totius contra Joannem machinationis architectus. Qui cum animadverteret Occidentalium sibi Episcoporum communicare neminem, neque ipsius civitatis populum, propter ea quae adeo injuste ac nefarie admissa fuerant; agit divinarum Scripturarum imperitus, ut qui non communicarent, Rescriptis conventi cogerentur. Habebat autem Rescriptum adversum Episcopos hujusce minas: Si quis Episcopo Theophilo, et Porphyrio, et Attico non communicat, Ecclesia pellatur, et a suis facultatibus prorsus projiciatur. Hinc jam aliis plus aequo gravati pondere, inviti quoque communicant. At vero pauperiores quique et in fide sana imbecilliores muneribus quibusdam ad communicandum attrahuntur. Qui vero genus et patriam, et corruptibilem gloriam, corporumque pressuram contempserunt, fuga ingenuitatem animi servavere; Evangelicum illud crebra memoria repetentes: Si vos in una civitate persecuti fuerint, fugite in aliam. Et Proverbiorum illud sibi met dicentes: Non proderunt substantiae in die irae. Profecti autem sunt alii quidem Romam, alii ad montes, alii in monasteriis servorum Dei a Judaica iniquitate servabantur. Continebat autem Rescriptum contra laicos, qui in dignitate erant constituti, ut magistratu et dignitate omni privarentur, milites ut baltheum amitterent, populares et artifices reliqui, persoluto gravi auri pondere, subjicerentur exilio. Verum dum ista geruntur, preces a fidelioribus quibusque sub dio magna cum afflictione sua quotidie fiebant, Salvatoris studio et amore, qui dixit: Ego sum via et veritas, et rursus: Confidite ego vici mundum.

Atticus sibi communicare nolentes varie affligit.

Matt. 10, 23. Prov. 1, 4.

Joan. 14, 6. Joan. 15, 33.

11 Haec Palladius: Similia ab aliis in vita S. Chrysostomi referuntur. Moritur, inquit Leo Imperator, Arsacius: Ei autem succedit Atticus. Quenam ab eo fiebant? Accusationes, ordinationes, Metropolitanis indigni qui mandentur memoriae. Quidam viri boni non ferentes haec videre, eunt Romam, ex quibus non rescivisset Antistes, singula refert Imperatori Honorio. At missa S. Chrysostomo Romam legatis legatio illa anno praecedenti vivo adhuc Arsacio contigit. Concilio tum Romae habito, missi hoc anno in Orientem Legati, qui in via, quod cum Attico communicare nolent, dira passi sunt, ad quos, inquit Georgius Alexandrinus destinarunt, sive qui ex Imperiali aula erant aut asseclae Attici, offerentes eis ter mille nummos, postulantes ut persuasi Attico communicarent, sententiamque in Joannem latam silentio tegerent. Aliquanto aliter Metaphrastes: Incertum, ait, an ex iis qui erant Imperatricis, an ex iis qui erant Attici, quidam accedentes volebant eos, non gratis, nec parvo pretio, sed acceptis tribus millibus aureorum cum Attico quidem communicare, Joannis vero caussam negligere. Similia habet Nicephorus lib. 13, c. 33. Alii quoque Episcopi, qui partim a S. Chrysostomo Romam missi fuerant, partim ejus innocentiam defenderant, omnes aut relegati aut carceri mancipati, aut aliis modis exagitati. Quibus enarratis in dialogo Palladii additur: Reliqui de communione Joannis partim quidem Attico communicarunt necessitate compulsi, et ad alias Ecclesias Asiae translati, partim nescimus ubi sint.

Legati Pontificis alique Episcopi misere exagitantur.

12 Simulatem hanc cum vita S. Chrysostomi magna ex parte sopitam scribit Synesius epist. 66, ad Theophilum. A morte enim ejus (nam xiv Novemb. an. Ch. cdvii. Comanis ad Pontum Euaxinum defunctus est.) Theophilus Alexandrinus libellum ad B. Atticum scripsit scitum et eruditum, quem se perlegisse testatur. Eo libello hic illum adducebat ad recipiendos homines,

EX VARIIS.
Mortuo S.
Chrysostomo
recipiuntur
proscripti.

homines, ob initam scilicet cum S. Chrysostomo communicationem diversis sententiis damnatos atque proscriptos, vel voluntario exilio extorres; ut sic licentia iis ad propria redeundi impertita, dissensiones cum morte S. Chrysostomi paulatim deponerentur. Interea Pontifex Innocentius litteras ad Imperatorem acerrimas scripsit, quibus tum ipsum, tum Augustam, tum Theophilum excommunicat, et Arsacii mortui nomen declarat ex albo Episcoporum eradendum: Atticum ne vel nominat quidem, ut ex ipsis patet litteris, quas proferunt Georgius Alexandrinus in vita S. Chrysostomi, Gennadius, Glycas, Baronius ex Codice Vaticano Græco, sed ubique translatione varias. Nos eas hic damus ut tom. I Conciliorum ex Nicephoro recitantur, et sic habent:

13 Vox sanguinis fratris mei Joannis clamat ad Deum contra te, O Imperator, sicuti quondam Abel justus contra parricidam Cain: et is modis omnibus vindicabitur. Nec id modo admisisti, sed et jam pacis tempore persecutionem magnam adversus Deum et Ecclesiam ejus concitasti. Eiecisti e throno suo, re non judicata, magnum totius orbis Doctorem, et una cum eo Christum persecutus es. Neque de illo ita queror, (sortem enim, seu hereditatem cum sanctis Apostolis in Dei et Servatoris nostri Jesu Christi regno consecutus est) quamvis intolerabilis jactura ea sit; sed affligor propterea, quod primum de animarum vestrarum salute, deinde de eis quæ sapientissima spirituali et divina doctrina et institutione ejus orbat, fame verbi Dei conficiuntur, sum sollicitus. Non enim Ecclesia tantum Constantinopolitana mellitæ illius lingue jacturam fecit, sed et orbis sub sole totus ad orbitatem redactus est, viro tam divino amisso, persuasione unius mulieris, fabulam hanc et spectaculum exhibentis. Verum excipiet illa et præsentem hic pœnam, et futurum sempiternum supplicium non post multos hosce dies ei adveniens. Tametsi enim B. Joannes vitam reliquit, fide servata, et fluctuantibus confirmatis, in æterna tamen secula sempiternarum deliciarum et immortalis vitæ hæreditatem est consecutus. Nova autem Dalila Eudoxia, quæ paulatim te erroris, seu seductionis novacula totondit, execrationem ex multorum ore sibi ipsi introduxit, grave et quod gestari nequeat peccatorum pondus colligans, atque id prioribus peccatis suis superaddens.

14 Itaque ego minimus, et peccator, cui thronus magni Apostoli Petri creditus est, segrego et rejicio te et illam a perceptione immaculatarum mysteriorum Christi Dei nostri. Episcopum etiam omnem, aut Clericum ordinis sanctæ Dei Ecclesiæ, qui administrare aut exhibere ea vobis ausus fuerit, ab ea hora qua præsentem vinculi mei legeritis litteras, dignitate sua excidisse, decerno. Quod si, ut homines potentes, quemquam ad id via degeritis, et canones vobis a Servatore per sanctos Apostolos traditos transgressi fueritis, scitote non parvum id vobis peccatum fore, in horrenda illa judicii die; cum neminem hujus vitæ honor et dignitas adjuvare poterit, arcana autem et abdita cordium sub oculis omnium effundentur atque exhibebuntur. Arsacium, quem pro magno Joanne in thronum Episcopalem produxistis, etiam post obitum exauctoramus, una cum omnibus qui cum eo consulto communicarunt Episcopis: cujus etiam nomen sacro Episcoporum albo non inscribatur: indignus enim eo honore est, qui Episcopatum quasi adulterio polluerit. Omnis siquidem plantatio, quæ a Patre nostro in cælis plantata non est, eradicabitur. Ad Theophili anathematismum addimus abrogationem et absolutam a Christianismo alienationem. Georgius Alexandrinus sic concludit: Ad Theophili exauctorationem, addimus censuram excommunicationis, anathematismum et a Christianismo omnimodam ac perfectam alienationem.

15 Nicephorus lib. 13, cap. 33, ait hanc epistolam

ad Arcadium, Atticum, et Theophilum datam; qua illos excommunicationi et exauctorationi subjecit, at c. 24, recitata epistola, in qua Attici non fit mentio, addit: Neque vero etiam Atticum, qui post Arsacium thronum magni illius involavit, non accusavit. S. Innocentius Papa in epistola XVII, tomo I Concil. quæ est ad Alexandrum Episcopum Antiochenum eum a se suspensum fuisse scribit; seu, ut ante de Theophilo dixit, exauctoratum: quam censuram utrique necdum citata epistola ad eos missa inflictam arbitramur. Arcadius, inquit Georgius Alexandrinus, susceptis hisce litteris in mœrore constitutus, et anxio deliquio animi tabescebat. Jubet is inquiri, num qui in civitate supersint ex iis, qui adversus B. Joannem insidiosas molitiones instruxissent. Erant autem in ea civitate (ut fit forte) Menas, Theotecnus, et Eschricion consobrini Theophili Alexandriæ Episcopi, et Acacius qui ab ejus parte steterat; Severianus item Gabalorum Episcopus. Hos in civitate esse cum rescivisset Imperator, jubet eos omni cum ignominia et dedecore adduci, et illatos includi carceribus tantisper, dum de eorum gestis consulto inquisisset. Tum sane sedulo inquit adversos eos Episcopos qui scenam tracam peregerant. Eadem scripsit Arcadius Innocentio, ut ex codice Vaticano refert Baronius: rejecta enim culpa depositionis S. Chrysostomi in Episcopos addit: Ex quibus et qui adhuc hic extant, Acacium et Severianum, et eos, qui sceleratum Theophilum secuti sunt, ut quanta maxima celeritate comprehendi jussimus et eos qui illic sunt, ut pœnas dent ansibus suis debitas. In quibus altum de Attico silentium, forte quod a sacris decreto S. Innocentii suspensus, morem illico gessisset, proscriptos exulesque Episcopos ad proprias Sedes revocasset, et dum causa sua discuteretur, sententiæ ferendæ acquiesceret.

16 Hæc insinuat Georgius Alexandrinus: Cum responsi Arcadii lectione, inquit, Innocentius Papa intellexisset Imperatoris penitentiam, humilem ipsius modestiam demiratus est. Porro relatione eorum, qui pro potestate agebant, cum cognovisset ultionem esse expetitam de his, qui in magnum Joannem inclementer egerant, scribit Proclo pientissimo Cyzici Episcopo, ut ascenderet Constantinopolim, Imperatoresque efficeret participes incontaminatarum mysteriorum, et eam pasceret Ecclesiam tantisper, dum revocaretur, causa Attici discussa, numquam is dignus foret, cujus fidei concederetur tantæ illius civitatis Episcopatus. Proclus siquidem susceptis Papæ litteris moderandæ Cyzicenorum Ecclesiæ subrogavit Clericos fide dignos ac sanctos, qui suam absentis vicem supplerent, et ascendit Constantinopolim. Expleto autem sacrificio eis contrahit incontaminatam hostiam. Per dies aliquot moram necens in civitate, populisque scripturam enarrans, parte aliqua eorum mœrorem solabatur ac levabat, etc.

17 Decisionem causæ S. Attici, quam hic non attingit, feliciter peractam opinamur, ipsis S. Innocentii verbis inducti. Hinc enim multis deinde annis elapsis, cum alia quæstio ob S. Chrysostomi nomen sacris dyptychis non inscriptum esset oborta, ita scribit ad Alexandrum Antiochenum: Scripta autem Attici Episcopi, quoniam cum vestris sunt porrecta, suscepimus, ne per vestram injuriam ille qui olim a nobis suspensus fuerat, repudiaretur. Et tamen satis abunde, quæ in actis statuimus, sicut dignanter relegere procurabis, quid in ejus persona debeat custodiri, ut si per omnia vestris consiliis actibusque tam sanctis se rogaverit esse communem, præstetur sane favore vestro, nostroque beneficio communionis atque litterarum a nobis gratia prorogata, subscripserunt Episcopi xxiv.

18 Hæc Innocentius. Suspensio vero illa olim inflicta, ἀπὸ τῆς ἀνομιαντίας, seu a negata communionis et litteratum gratia, distincta et tempore et pœnæ gravitate videtur. Suspensio enim hoc tempore quo S. Chrysostomus vivere desiit, Alexandro nondum ad Episcopatum promotus

S. Atticus a
sacris suspen-
sus.

Causa ejus
discutitur.

Absolvitur.

Aliam ab hac
suspensione
minorem ex-
communicationem postea
incurrit.

Epistola S.
Innocentii
Papæ ad Ar-
cadium Impe-
ratorem.

Excommuni-
cantur Arca-
dus et Eudo-
xia;

Arsacius de-
functus:

Theophilus
Alexandri-
nus.

promoto illata est, et sublata: id enim præter citatam Innocentii epistolam, reliqua vita Attici ostendit. Altera vero *ἡξωονοργία* non nisi ab Alexandri obitu Theodoto facta Antiochiæ Episcopo sublata, ut ostenditur infra ex Attici ad S. Cyrillum epistola. Quando autem inflata fuerit, non certo constat. Similis *ἡξωονοργία* appellatur a Joanne Moring lib. 2 *Exercitationum Ecclesiasticarum* c. 17, 18 et 19, minima excommunicatio, quam eo tempore plurimum usitatum fuisse ostendit, et fere intra aliqua sequentium capitulum constituisse; ut cum Coepiscopis neque civiliter, neque religiose communicaret: ab eo commendati Clerici non susciperentur: ei non esset cum collegis formatarum commercium; auctoritate denique suffragis, et concessu in Conciliis abdicaretur. Interim tamen in Ecclesia et diocesi propria auctoritatem et dignitatem, cum Clericis et plebe diocesana communionem integram et illibatam retineret. Ita jussit S. Leo Episcopus nonnullos, qui in conciliabulo Ephesino hæresi Eulychiana consensum præbuerant, suæ diocesanos communionem contentos, cæterorum caritate et amplexu mulctari. Ejus verba hic atterere non erit supervacaneum, quæ ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum sic scribit: Illud quidem, inquit, quod præsentibus et agentibus nostris constitutum est, approbamus, ut suarum interim Ecclesiarum essent communionem contenti. Sed cum Legatis nostris, quos misimus, participata tecum sollicitudine volumus disponatur; quatenus hi qui plenis satisfactionibus male gesta condemnant, et accusare magis se eligunt quam tueri, pacis et communionis nostræ unitate lætentur, etc. *Est epistola 40, data Idibus Aprilis Adelphio v. Cl. Cos. id est, an. Ch. cdxl.*

§ IV. Laudabilis administratio Episcopatus. Miraculum Judei inter baptizandum sanati.

Socrates lib. 8, cap. 1, 2, 3, 4. Mortuo igitur Imperatore Arcadio Kalendis Maii Basso et Philippo Consulibus (an. Ch. cdxviii), Imperatore Theodosio octavam jam ætatis suæ annum agente, Atticus triennio Episcopatum Constantinopolitanum cum maxima laude procuraverat: vir, ut supra demonstravimus, doctrina mediocri, sed pietate et prudentia eximius: quamobrem Ecclesiæ ejus temporibus magnopere fuerunt amplificatæ. Nam non modo suæ ipsius fidei fautores concordia devinxit; verum etiam hæreticos sua obstupescit prudentia: quibus certe nihil voluit exhibere molestiæ ille quidem, sed ubi eos perterrefecerat, rursus se erga illos mansuetum et facilem declaravit. Quin etiam neque doctrinæ studia neglexit: quippe in veterum scriptorum monumentis evolvendis multum operæ posuit, inque eisdem magnam noctis partem contrivit, et propterea neque philosophorum, neque sophistarum argutiis capi et obstupesceri potuit. His qui cum eo in colloquium veniebant urbanus et blandus; qui autem erant affecti mostitia, cum illis condolecere visus est. Ne multis, omnia (ut est apud Apostolum) omnibus factus. Primum, cum Presbyterii gradum obtinisset, conciones quas summo studio confecerat, ad verbum edicens, in Ecclesia recitavit. Postea crebro usu et diligentia majorem audaciam adeptus, ex tempore concionari cœpit, rationemque docendi magis popularem secutus est. Verum ejus conciones non ejus generis fuere, ut merito vel ab auditoribus studiose perdiscerentur, vel monumentis mandarentur litterarum ad posteritatem. Sed de ejus natura, moribus, doctrina denique, satis superque videmus disseruisse. Jam vero ad res ejus temporibus gestas, quæ sunt dignæ hominum memoria, explicandas veniamus.

Theodosius Episcopus Agapetum hæreticum persequitur ex avaritia.

20 Theodosius quidam Synadorum urbis Phrygiæ Pacatianæ Episcopus, hæreticos (in ea namque urbe complures erant ex secta Macedonianorum) graviter persecutus est, eosque non modo e civitate, verum

etiam ex agris relegavit. Atque istud aggressus est, non de more Orthodoxæ Ecclesiæ, quæ homines persequi non solet; neque studio rectæ sinceraque fidei incitatus; sed turpis quæstus aviditati inserviens, ut ex hæreticis pecuniam cogeret. Itaque nihil reliquum fecit, quod ad Macedonianos vexandos pertineret: manusque Clericorum, qui de ejus erant Ecclesia, contra eos armare, ac infinitis fere machinis, quibus illos conturbaret, uti cœpit: in judicio vinctos sistere non desiit: maxime omnium Agapetum, illorum Episcopum, variis incommodis et molestiis affectit. At cum primarii provinciæ viri non satis habere virium et auctoritatis ei viderentur ad supplicium de Macedonianis sumendum, Constantinopolim celeriter contendit, mandatumque Præfecti provinciæ postulat. Dum Theodosius Episcopus his de rebus Constantinopoli moram facit, Agapetus, quem sectæ Macedonianæ præesse docui, ad rectam sanamque de fide opinionem redit. Nam consilio cum universo Clero inito et populo Ecclesiæ suæ convocato, persuadet, ut fidem Consubstantialis recipiant. Quo facto cum ingenti multitudine, imo vero cum populo universo ad Ecclesiam ire maturat. Ac precibus peractis, Sedem, in qua Theodosius considere consueverat, capessit. Simul atque populum concordia vinculis in unum colligaverat, de reliquo fidem Consubstantialis docuit: unde Ecclesiarum administratione ad urbem Synada spectantium potius est.

21 His rebus ita constitutis, post paulo Theodosius Synada revertitur, Præfecti mandato fretus, quod secum attulerat. Atque ignarus rerum, quæ ipso absente acciderant, extemplo ad ecclesiam pergit. Inde ab omnibus, qui ibi aderant expulsus, Constantinopolim denuo proficiscitur. Qui simul atque eo adventabat, graviter suum statum coram Attico Episcopo deplorare, se inique Episcopatu ejectum docere cœpit. Atticus autem, ut intellexerat rem feliciter ad Ecclesiæ commodum cecidisse, verbis Theodosium lenire, suadere uti genus vite quietum et vacuum a molestiis consecraretur, communemque omnium utilitatem suis privatis commodis anteferet. Scribit præterea Agapeto, ut Episcopatum teneat nihilque molestiæ sibi ex offensus Theodosii animo suspicetur eventurum.

22 Atque ut hæc una res, quam temporibus Attici accidisse modo commemoravi, permultum profuit Ecclesiæ; sic eadem tempora et miraculis et donis sanationem nobilitata fuerunt. Nam Judæus, qui a multis jam annis paralyti conflictatus, in lecto decubuerat, cum omnia curationum et medendi genera, omnesque Judaicas preces ac vota expertus, nihil plane inveniret remedii, tandem ad baptismum Christianorum confugit, pro certo persuasus, hujus tamquam veri medici adjumento, se ad integram valetudinem restitutum iri. Quæ res erat quam primum Attico significata. Ille igitur Judæum fidei articulis insituens, et spem in Christum ei annuntians, jubet ad baptisterium in lecto apportari. Judæus paralyti oppressus, simul ac baptismum sincera fide receperat, et ex lavacro baptismatis erat elatus, confestim morbo liberatus est, et ad sanitatem restitutus. Hæc curatio divina Christi virtute nostris temporibus hominibus declarata fuit. Quæ quidem ex gentilibus complures ad credendum inducti, baptismum receperunt. Judæi autem quamvis signa et miracula quærent, signis tamen ad credendum induci non poterant. *Eadem narrat Nicephorus lib. 14, cap. 11 et 12.*

23 Paulus Diaconus lib. 14 *historiæ Miscellæ cap. 1* et Cedrenus ad annum Theodosii II, Christi cdx hoc de Judæo sanato referunt miraculum. Anno ab Urbe condita, inquit Paulus, mclxv. Theodosius Junior in Oriente imperat: ejus imperii anno secundo Atticus Episcopus Constantinopolitanus Judæum quemdam paralyticum monens, suadens, atque baptizans, sanum ex lavacro reduxit: secundum enim Deum dicitur proventus

EX VARIIS.

Hic coesente convertitur, et ut verus Episcopus, recipitur.

Atticus suadet Theodosio ut quiescat.

Agapetum confirmat.

Judæus paralyticus, ab Attico baptizatus, subito convalescit.

Contigit id anno 400.

cadii Imp. filias, de fide et virginitate librum valde egregium, in quo preveniens Nestorianum dogma impugnat. *Hæc aliaque industriæ, sapientiæ, pietatisque ejus monumenta tempus edax rerum consumpsit. Quanti autem tum ponderis fuerint, ex Theodoro, Cyrillo, et Patribus Concilii Ephesini discimus, qui ex eo ut erudito et orthodoxo Antistite, Nestorium aliosque hæreticos oppugnant. Horum aliaque loca non abs re judicamus hic proponere.*

Fragmenta operum ejus.

29 *Theodoretus dialogo 2 Polymorphi hæc ex Epistola ejus ad Eupsychium profert: Quid ergo oportuit facere sapientissimum? Assumptæ carnis intercessione, et Dei Verbi ex Maria genito homini unione fit utrumque, ut qui ex utrisque unitus erat Christus, divinitate quidem disponens, in sua impatibilis naturæ maneret auctoritate; cum carne autem morte conversans, simul quidem et carni, cum qua generis affinitate junctus erat, se mortem per mortem despicere ostenderet; et simul etiam novi testamenti jura morte confirmaret. S. Cyrillus in libro religiosissimis Reginis nuncupato, qui parte 1 Concilii Ephesini extat, hæc ex S. Attici concione, ut apparet, die natali Christi habita recitat: Hodie Christus Dominus pro sua benignitate homo natus est. Nam ex Deo jam pridem ante natus erat. Addit his rursum: Benignitatis Verbum cum suapte natura exinanitionis capax non esset, exinanitur. Servili enim forma suscepta, semetipsum exinanivit. Qui expers erat carnis, carne induitur. Verbum caro factum est. Qui ob naturam corporis expertem sub tactum non veniebat, palpabilis efficitur. Qui principium nesciebat, secundum corpus initium sortitur. Qui absolute perfectus erat, incrementa sumit. Qui converti non potest, proficit. Qui dives est, in diversorio gignitur. Qui caelum nubibus tegit, fasciis involvitur. Qui Rex erat, in præsepio deponitur. Eadem parte 2 Conc. Ephes. act. 1, a Patribus ad hæresin Nestorii refutandam referuntur: Deinde ex eodem hæc adduntur. Si quem ambiguum facit Unigeniti inhumanatio, et Virginis partus, et passionum communicatio et erux, et mors et resurrectio, discens agnoscat hæc mundo salutem parere: non tamen indigna benignitate præstantioris existimari debent. Si enim turpe est Deo in Virgine habitare, turpius fuerit et eam condere. Quod si eam condens, nullam incurrit ignominiam, nec habitare in creatura dignum opprobrio judicavit. Si veropati malum est, liberari passionibus quantum est? Quare et mortuus est immortalis existens, ut mortem morti inferret, et resurrexit nostram constituens resurrectionem. Et hæc omnia suscepit, non natura Deitatis, sed assumptione carnis: illa quidem in asyulis suæ habitans impassibilitatis, hac autem omnia passus et tolerans, ut fieret optimi instituti dux et legislator. Num hæc ex egregio ejus de fide et virginitate libro desumpta sint dubitamus.*

30 *Petavius lib. 13, de doctrina temporum refert ex Theophane Isdegerdem Persarum Regem Maruthæ Mesopotamiæ Episcopi sanctitate et miraculis impulsam, pæne Christianum esse factum: sed eo mortuo cum Abdaates Episcopus Persarum præpostero zelo templum Ignis incendisset, gravem an. Ch. cdxv, ortam in Christianos persecutionem ad annos v. Certe Indict. iii. Thodosio ix, et Constantio iii Coss. id est an. Ch. cdx, in Perside in Christianos persecutionem desævuisse scribit Marcellinus. In hac persecutione Christianis ex Perside ad Romanos confugientibus a S. Attico misericordie viscera fuisse expansa scribit Socrates l. 7, cap. 18. Isdigerde, ait, Rege Persarum qui Christianos Persidem incolentes minime fuerat persecutus, mortuo, Baratanes ejus filius susceptis regni gubernaculis a Magis ad eam rem impulsus, Christianos acerbè exagitare, cruciatus et tormenta varia Persarum more illis infligere. Itaque Christiani, qui inter Persas habitabant necessitate coacti ad Romanos con-*

Opitulatur oculibus Christianis.

fugere: orare ne illos tam misere opprimi patiantur. Atticus Episcopus illos supplices benigne excipere: omnem suam curam et cogitationem ad opem illis ferendam convertere: Imperatori Theodosio rem palam facere.

EX VARIIS.

§ VI. Nomen S. Chrysostomi diptychis inscriptum.

Inter præclara hæc pietatis opera S. Atticum credimus ad Pontificem Romanum Innocentium subinde scripsisse: sed quod oborta controversia de inscribendo tabulis sacris nomine S. Chrysostomi, necdum sublata esset, communitio litterarum negata coegit Atticum sua scripta per Alexandrum Antiochenum communicare, ut ex epistola S. Innocentii ad Alexandrum § 2, diximus. Moritur interim S. Innocentius Papa an. Ch. 417, a cujus morte scribit Georgius Alexandrinus abrogatas et interlitas esse litteras Episcopatus Attici. S. Innocentio subrogatus S. Zosimus Græcus: cui sub finem anni sequentis defuncto successit S. Bonifacius. Ad hos potissimum opinamur eas ab Attico legationes destinatas, quarum meminit Theodoretus lib. 3, hist. Eccl. cap. 34. Quin etiam, inquit, isto excellenti totius terræ Doctore (Chrysostomo) mortuo, Episcopi Occidentis non prius cum Episcopis Ægypti, et Orientis, et Bospori, et Thraciæ communicare voluerunt, quam nomen illius sanctissimi viri in tabulas, quibus nomina Episcoporum mortuorum continebantur, retulissent. Atque Arsacium ejus successorem ne salutare quidem dignati sunt. Atticum autem qui succedebat Arsacio, qui quæ sæpe Legatos ad eos miserat, sæpeque pacem postulerat, postea tandem cum Joannis nomen in tabulis inscripsisset, receperunt.

Legatos Romanam mittit.

32 *Hanc nominis S. Chrysostomi in diptycha relationem ita describit Socrates lib. 7, cap. 23. Atticus Episcopus mirum quantum rebus Ecclesiæ dederit incrementi: quippe tum eas prudentia administravit, tum populum doctrina ad virtutes studiose cohortatus est. Qui cum videret Ecclesiam propterea divisa esse, quod Joannitæ extra eam conventus agebant, præcepit, ut de Joanne, sicut de aliis Episcopis solet, in precibus mentio fieret. Nam ea ratione complures eorum ad Ecclesiam redituros speravit. Id anno Theodosii Imperatoris xiv, (Christi is erat cdxxi) contigisse vult Cedrenus. Eodem anno, inquit, Atticus Episcopus Joannis Chrysostomi nomen in sacras tabulas retulit. Cum constet ex ipsius S. Attici epistola ad S. Cyrillum, qua ei persuadet ut nomen quoque; Chrysostomi sacris tabulis inscribat, obitum Alexandri Antiochenorum Episcopi, ejusque successoris Theodoti consecrationem ante contigisse, quam S. Atticus memoriam S. Chrysostomi sacris precibus insereret, non nisi an. Ch. cdxxi, ut Cedrenus scribit, aut sequenti cdxxii, id factum videtur. Baronius refert ad an. Ch. cdxii, et obitum Alexandri ad præcedentem; in quo eum falli, præter citatum Cedreni locum, pluribus probari argumentis potest.*

Nomen S. Chrysostomi tabulis sacris inscribit.

circa anno 421.

33 *Theodoretus lib. 3, hist. Eccl. cap. 33, docet Alexandrum Antiochenam administrasse Ecclesiam, cum S. Cyrillus Alexandria Theophilo succederet; quod factum mense Octobri an. cdxii. Non ergo obierat Alexander anno præcedenti. Verba Theodreti sunt: Eodem tempore Cyrillus, filius sororis Theophili, Alexandria Episcopus fuit, avunculi in eo Præsulatu successor. Ecclesiæ Hierosolymitanæ Episcopatum tunc gessit Joannes, vir plane insignis, successitque Cyrillo, de quo supra facta est mentio. Ecclesiam vero Antiochenam administravit Alexander, cujus pia vitæ ratio pulchre cum Episcopatu consentiebat. Constat deinde ex supra relata epistola Innocentii Pape ad Episcopum Macedoniae Maximianum, post synodum isthic provincialem habitam an. Ch. cdxiv, scripta, a S. Attico nec missas ullas ad eum, vel ad synodum fuisse*

Alexander Antiochenus quando superstes fuerit.

EX VARIIS.

fuisse litteras, adeoque eidem communionem negatam : quod biennio post factum, quam putetur nomen S. Joannis sacris tabulis inscriptum. Deinde Alexandrum Episcopum ad an. Ch. cxxx, superfuisse certissime convincitur ex Theodoretis Theophilo, seu lib. 9, de vitis Patrum cap. 12, S. Zeno (quem eo capite descriptum, celebrabimus x Februarii) a morte Valentis (quæ contigit ipso Valente vi, et Valentiniano ii Coss. ut notat Idatius, in fastis Cons. id est an. Ch. cclxxxviii, v Idus Augusti) vitam anachoreticam auspicatus, quadraginta in ea annis perseverarat; cum senex quidem, sed satis adhuc robustis viribus urnam manu ferens cognitus est ab ipso Theodoro, qui tum sacros libros legebat Dei populo Antiochiæ juvenis ipse, paucam quandam languinem producens, ut de se testatur. Annum hunc Christi fuisse cdxviii, satis perspicue colligitur. Aliquo deinde elapso tempore, (dubium quanto) valetudine adversa afflictus Zeno, quas habebat pecunias tradidit Alexandro Episcopo, in pauperes distribuendas, atque altero cum supervixisset anno, e vita decessit, cui Alexander ut testamenti executor supponitur superfuisse. S. Zeno forte x Februarii an. Ch. cxxx, e vivis sublatus est, quem eodem labente anno fuerit secutus Alexander, adeoque Theodotus factus fuerit Antiochenus Episcopus anno sequenti; quo S. Atticus, inscripto tabulis sacris S. Chrysostomi nomine, ad S. Cyrillum potuit scripsisse. Itaque S. Cyrillus scribitur a Nicephoro lib. 14, cap. 28, præsumptæ contra S. Chrysostomum, quam dudum patrum suum Theophilum secutus conceperat, opinionis inserviisse. Quibus innuitur moram aliquam annorum fluxisse ab Episcopatu S. Cyrilli ad tempus, quo hæc difficultas fuerit submota.

Quando illi Theodotus successerit.

34 Evidentius hæc ex epistola S. Attici ad S. Cyrillum patebunt; ut mirum sit ob hanc obitum Alexandri a Baronio accelerari, et erroris condemnari qui Alexandrum ad Bonifacii tempora superfuisse scribunt. Theodoretus certe lib. 5, hist. Eccl. cap. 37, et Nicephorus lib. 14, cap. 30, de utriusque sedis, Romanæ et Antiochenæ successione, ita scribunt: Innocentio Episcopo Romano successit Bonifacius, Bonifacio Zosimus (inverso ordine, cum Zosimus Bonifacium præcesserit) Zosimo Cælestinus. Antiochiæ vero D. Alexandro vita defuncto Theodotus, continentia velut margarita, Ecclesiæ præsulatum obtinuit, etc., qui locus ob hujus laudem prolatus, videtur Pontificum Rom. catalogum texere ad Theodoti successione indicandam. Nicephorus alter in catalogo Episcoporum Antiochenorum, Theodoto (ut ab ejus in Episcopatu mora etiam ratio temporis petatur) quatuor solum annos attribuit. Baronius anno Ch. cdxvii, obisse decernit, quem tamen vult ante Synodo alieci, cum Sisinnio Episcopo Constantinopolitano, contra Messalianos interfuisse; locum ignorari asserit. Petavius lib. 13, de doctrina temporum synodum Sidæ in Pamphylia habitam scribit. Sed Photius, qui solus ejus meminit Themate 32, Constantinopoli habitam clare indicat; quo Sisinnii consecrandi gratia dicit evocatum cum reliquis Episcopis Theodotum. Facta est ea consecratio Theodosio xiii, et Valentiniano ii, Coss. id est an. Ch. cdxvii, pridie Kal. Mart. ita Marcellinus et Socrates. Ut ad eum annum vixerit, et solum quatuor annos Episcopus fuerit, non potuit nisi an. cdxvii, successisse Alexandro: adeoque hoc demum anno Atticus, inscripto diptychis S. Chrysostomi nomine, ad S. Cyrillum epistolam sequentem dederit; quam cum altera de eodem argumento ad Petrum et Aedesium Diaconos ex Nicephoro lib. 14, cap. 26, hic inseremus.

NOT. 124.

§ VII. Epistola ad S. Cyrillum de nomine S. Chrysostomi diptychis inscribendo.

Atticus Cyrillo felicitatem. Incidimus eo quo non putaveramus, et acquiescimus necessitate in eo quod minus ex sententia nostra processit, utilitatem a ju-

a

stitiæ præponentes. Et cogitationibus nostris ad populi concordiam inclinati, canonibus quidem Patrum detrimentum nullum afferimus, exacte autem verberum observationi universi orbis pacem præferimus. Non ignoro equidem et b B. Paulinum, cum Ecclesiasticas ederet constitutiones, sapienter occasionibus provida dispensatione usum esse. Scio etiam, qui in Sanctorum numero censetur, Patrem tuum Apostolicum c Theophilum in confusione et turba a Græcæ superstitionis studiosis excitata, exactum ad breve tempus observationem paci posthabuisse. Maximæ enim quæque urbes pelago fluctibus exagitato persimiles, ex sententia, civium non tam summa legum et constitutionum observatione, quam expeditissimis consiliis atque judiciis ad pacem et concordiam facientibus, regi atque administrari solent. Qua vero de causa litteras hæc scribam, accipe.

36 Novit sanctitas tua, ac potius illis ipsis oculis intuetur, quibus, qui in sanctis est, Pater noster Theophilus conspexit, qualis et quam ingens turba magnam hanc invasit urbem, atque ut in ea sanctorum fides et pietas, ne funditus erueretur, periclitata sit: adeo etiam, ut populus majore ex parte per factionem scissus, extra muros conventus egerit: et plerique Sacerdotes et collegæ nostri Episcopi a mutua communione desciscientes, bonam plantationem Domini Jesu Christi, parum abest quin evulserint, pacis commoditate seilicet aliquantulum distracta. Sed enim multo sane labore, multo sudore, et periculis multis desperationis plenis, plurima et maxima quæque communium Patrum nostrorum, atque etiam pietatis tuæ precibus et d conspiratione sopita sunt mala, et turba quidem illa conquievit, concordia vero et serena tranquillitas in orbis universi Ecclesiis obtinet.

37 Cum vero nonnulli nomen tantum Beati Joannis mysticis tabulis inscribi vellent; beatus Episcopus Alexander, Antiochenum istum dico, Constantinopolim venit, et multa ore confidenti verba fecit, vehementerque excitare populum voluit, ut vel nobis invitis necessario ejus, quem diximus, nomen ita inscriberetur. Quam rem accurate prorsus pietati tuæ ministri Dei religiosissimi Diaconi, Petrus et Aedesius exposuerunt. Præterit e longum tempus; et nos necessitate ea, quæ a populari rerum administratione provenit, premi incipiebamus, neque tamen quidquam schismatis et dissidii reliquias curabamus: cum ad nos ex Oriente Dei amantissimus f Acacius litteras dedit, religiosissimum Antistitem Antiochiæ Theodotum a populo, ut nomen Joannis in sacras tabulas referret, coactum esse, ut veniam rei ei, quam necessitate ille adductus fecisset, daremus, petens. Et tum bonus ille qui litteras ad nos pertulit Presbyter, caussam adventus sui indicans, rem hanc in vulgus magnæ urbis propalavit, et sententiam datæ ad nos epistolæ populo vulgavit: adeo ut parum abfuerit, quin tumultu plebis universæ urbs repleta sit. Ego vero hic demum perturbatus, et de rebus maximis discrimen summum veritus, piissimum Imperatorem adii, et cum eo de pace et tranquillo rerum statu egi. Atque ille, nihil esse periculi aut incommodi, respondit, si defuncti viri nomen, tranquillitatis, pacis, et populi concordia gratia inscriberetur.

38 Itaque ego ea re persuasus (quomodo enim necessitate præventus id non facerem?) ne religionis nostræ res ex multitudinis arbitrio, exemplo uno permissio, penderent, neve urbem ipsam populari administrationi assuefaceremus; nomen id in album referri jussi. Quare (ut equidem puto) neque in sacros canones commisi, neque judicio Patrum fraudem feci. Mentio namque ejus fit cum defunctis non solum Episcopis, sed et Presbyteris, Diaconis, et laicis ipsis, mulieribusque, cum quibus omnibus nobis Sacerdotii communio, aut earum rerum, quæ in sacra mensa mystice

In servandis sacris canonibus, etiam tempore servandum.

b

c

Foris conventus agunt Chrysostomi fautores.

d

Laborat Alexander, ut nomen ejus recipiatur in diptycha.

e

Quandiu sederit.

Idem suadet Acacius.

f

Consentit Theodosius.

Atticus tandem id facit.

g

mystice percipiuntur, participatio non est. Magna enim est inter defunctos et superstites differentia: ita ut etiam libri propter differentem eorum, quorum memoria conservatur, statum, discreti sint. Nihil enim Davidi obfuit honorifica Saulis sepultura, neque Apostolis Arii impietatis sectator *g* Eudoxius sub eadem sanctioris sacrificii ara positus; neque *h* Paulinus et Evagrius Ecclesie, qui schismatis et dissidii duces in Ecclesia Antiochena fuere, quod post obitum *i* non paucis hinc ab annis propter populi pacem, et concordiam mysticis tabulis sunt inscripti. Quamobrem ipse quoque *g* Egypti Ecclesiis, Ecclesiarum orbis totius pacificandarum gratia, ut mortui illius nomen inscribant, præcipe. Ita enim cum Patrum canones non transgredi, tum Ecclesiarum simul omnium concordiam plurimi facies. Te vero ea nobis, quæ convenit, rescripturum esse ad communem consensum et fraternitatem respicientem, persuasum habeo. Fraternitatem quæ tecum est, omnem ego, quique mecum sunt, salvere iubemus.

*Ident suadet
Cyrillo.*

39 *Hæc ad Cyrillum Atticus scripsit. Rem autem istam magis etiam urgens, aliam quoque epistolam ad Petrum et Aedesium diaconos ejus, hisce verbis dedit:* Ad Dei amantissimum Episcopum, fratrem nostrum Cyrillum, ita ut decuit, per epistolam scripsimus, ea quæ nomine Joannis in Ecclesiasticis tabulis relato, acta sunt. Nihil vero minus et ad pietatem vestram scribimus, quæ melius quam alii res nostras novit, ad pacem videlicet et tranquillitatem eas evasisse, de sententia præcipue piissimorum Principum, et omnium deinde Orientalium Episcoporum, ipsorumque adeo Occidentalium quoque; de Joanne sacris tabulis, non ut Episcopo, sed qui aliquando Episcopus fuerit, inserto, ut memoria ejus, propter communem orbis universi pacem coleretur: et summe necessariis rebus nostris, ventis aliquibus adversis obortis, et Ecclesie Christi noceamus. De his hactenus. In magnum vero desiderium nos profectio vestra adduxit, quod non eandem ex eorum qui nunc nobiscum sunt, quam ex vestro convietu percipiamus jucunditatem, adeo ut novitate familiaritatis eorum, quæ a consuetudine vestra multum differt, fere perturbemur. Quapropter rebus omnibus postpositis, operam date, ut deinceps ad nos recurratis, propter morum, quod experti sumus, discrimen, apud nos vehementiorem quam antea repertari caritatem. Litteris ejusmodi Cyrillus receptis, addit *Nicephorus*, maximore rem eam aversatus est, sicuti ex litteris ejus satis liquet, *quas. c. 27, recitat, de quibus et nos in ejus vita xxviii Januarii. Earum partem recitat Facundus Hermianensis Episcopus, lib. 4.*

a Caritas et utilitas publica de severitate constitutionum, (quas ardentis nimium zelo hactenus sibi defendendas opinatus fuerat Atticus) semper aliquid remittendum suadet.

b Paulus dicitur in editione Græcolatina ex recognitione Frontonis Duca, in antiquioribus Paulinus.

c De ejus obitu ex Isidoro Diacono, S. Joannes Damascenus lib. 3, de imaginibus circa fin. narrat eum quod S. Chrysostomi nomen passus non fuisset in Ecclesia recitari, non potuisse animam agere, donec ei allata fuit imago S. Chrysostomi: eam vero cum adorasset, spiritum emisisse. v. Martii referunt eum Petrus de Natalibus, lib. 3, c. 178, et Ghinius in Natal. Sanctorum Canonorum.

d S. Cyrillus, pridem auctoritate nixus Episcopali, remedium histe malis attulerat. e Videntur anni aliquot interjecti.

f Acacius Bereænsis Episcopus, de S. Chrysostomo pessime meritis, sed eam deinde labem detersit cum ad eum hac de re Innocentius Papa epistolam scripsisset, quæ est 19, tom. 1, Concilior. par. 1. Sed infelix oborta postea heresi Nestoriana, adversus S. Cyrillum et alios orthodoxos obstinate dimicans, labem abolitam fæde duplicavit.

g Hic ille est Eudoxius Arianus, a Constantio Imperatore ad sedem Constantinopolitanam promotus. De quo Sozomenus lib. 4, c. 25. Theodoretus lib. 2, c. 29. Baronius tom. 3 Ann. an. Ch. 360, num. 21, et seq. Gaullerius in Tabula Chronol. sæculo 4.

h Hi fuere Episcopi Antiocheni, factionis Eustathianorum, Ca-

tholici. Paulinus electus est an. Ch. cccclxii, cui Evagrius successit an. Ch. cccclxxxix. De iis agitur xii Februar. in vita S. Meletii. i Eos ab Alexandro Episcopo Antiocheno sacris tabulis inscriptos colligimus etiam ex epistola Innocentii 17 ad Alexandrium, et 19 ad Acacium, et Theodoretii lib. 3, cap. 15.

§ VIII. Conversio Eudocie Imperatricis. Attici auctoritas Ecclesiastica. Eleemosinæ.

Indict. iii, inquit Marcellinus in Chronico, Eustathio et Agricola Coss. id est ann. Christ. cxxxix, Theodosius Imperator Eudociam Achivam duxit uxorem. Consentit Chronicon. Alexandrinum his verbis: Hoc anno, iisdem Coss. et Indict. citatis, Theodosius Augustus accepta in conjugem Athenaide dicta Eudocia, celebravit nuptias mense Desio; vii Idus Junias. Hanc Athenaida, inquit Socrates lib. 7, cap. 21, cum Imperator uxorem duceret, Atticus Episcopus, qui eam Christianam efficiebat, inter baptizandum Eudociam appellavit. Cedrenus etiam: Eodem anno, inquit citatum referens, mortuus est Athenis Leontius Philosophus: is testamento suo omnes facultates filiis legavit, Athenaidi filie tantum aureos centum, addita hac causa: Sua ei sufficiet fortuna. Hanc Athenaidem, Athenis Constantinopolim adductam, cum videret Pulcheria et forma corporis præstare, et ingenio esse egregio atque facundia ornatam, ad Episcopum urbis Atticum missam baptizavit, Eudocieque nomen tribuit, Imperatorique fratri suo nuptum tradidit. Hæc Cedrenus. Patris obitus, Athenaidis adventus Constantinopolim, et ad fidem Christi conversio ad præcedentem annum referuntur in Chronico Alexandrino, quod sequitur Raderus noster cap. 4, Aula sanctæ. Paulus Diaconus lib. 14, histor. miscell. narrata quam Theodosius Persis intulerat clade, addit cap. 7; Victoria siquidem auxilio Dei de Persis collata, Romani plurimi polentes eloquiis conscribebant laudes Imperatoris: ejus uxor heroico metro poemata multa confecit, erat enim eloquens, filia Leontii Sophistæ Atheniensis, a patre omnibus lectionibus erudita; quam dum Imperator ducturus esset uxorem, Christianam Atticus fecit Episcopus, et in baptisate, cum prius vocaretur Athenais, Eudocie nomen imposuit.

41 *Hoc eodem anno rescripsit Theodosius, Constantinopolitani Præsulis jura ad Illyricum extendi, L. 6, de Sacrosanct. Eccles. et L. 45, de Episc. et Cler. C. Theod. Legis hic est textus:* Omni innovatione cessante, vetustatem et canones pristinos Ecclesiasticos, qui usque nunc tenuerunt, etiam per omnes Illyrici provincias servari præcipimus. Si quid dubietatis emergerit, id oporteat non absque scientia viri reverendissimi sacrosanctæ legis Antistitis Ecclesie Constantinopolitanæ, quæ Romæ veteris prærogativa lætatur, conventui Sacerdotali sanctoque judicio reservari. Dat. Pridie Idus Julii, Eustathio et Agricola Coss. Hæc veteris Romæ prærogativa, concessa aut certe arrogata fuit canone 3 Concilii n. Œcumenici Constantinopoli habiti an. Ch. cccclxxxi, his verbis: Constantinopolitanæ civitatis Episcopum habere oportet primatus honorem post Romanum Episcopum, propterea quod sit nova Roma Quod decretum etsi ratum non habuit Romanus Antistes, videtur tamen aut Attico peculiariter eum potestatem delegasse, aut potius dissimulasse. Id Socrates inquit lib. 7, c. 28. Mortuo, inquit, Cyzicorum Episcopo, Sisinius Proclum Cyzici Episcopum designat. Quem ad illam urbem profecturum anteverunt Ciziceni, Dalmatiumque Monachum Episcopum ordinant. Hoc ab illis factum est, neglecta illa lege, quæ jubet, ne quis Episcopus designetur absque sententia et auctoritate Episcopi Constantinopolis. Legem autem propterea neglexerunt, quod Attico soli, ut illi putabant, nominatim illam auctoritatem concederet.

42 *Ejus in egenos liberalitatem ita describit idem Socrates cap. 25. Porro ad dandum, inquit, adeo propensus fuit, ut non modo pauperibus, qui in ipsius*

EX VARIIS.

Athenais baptizata ab Attico, Eudocia dicitur.

Egregie erudita.

Sedis Constantinopolitanæ eminentia, post Romanam.

Peculiariter Attico concessa.

Attici liberalitas in pauperes.

EX VARIIS.

Ecclesiis erant, diligenter prospiceret; verum etiam vicinis civitatibus pecuniam mitteret, qua egentium levaretur inopia. Nam Calliopo Ecclesiae Nicænae Presbytero misit trecentos aureos, simulque litteras dedit in hanc sententiam: Calliopo Atticus in Domino salutem. Certior equidem factus sum, infinitos in vestra urbe fame opprimi, piorumque egere elemosyna. Cum infinitos dico, intelligo multitudinem, cuius certum numerum ostendere nequeo. Quoniam igitur numerum pecuniae ipse ab eo accepi, qui divitias large, et quasi plena manu iis qui eas probe administrant, suppeditat, usuque venit, ut nonnulli egestate premantur, quo alii qui opes habent, easque minime istis largiuntur, penitus explorati sint; tu frater carissime, istos trecentos aureos a me accipe, eosque in pauperes, uti volueris impende. Velis autem in eos conferre, non qui ventris causa quasi mercaturam per totum vitae tempus mendicando exercent, sed qui mendicare erubescunt. Neque in hac officii parte ullam sectæ aut religionis cuiusquam rationem ducas, neque porro respectum ad eos, qui a nobis in fidei sententia dissentiunt, habeas: sed in illud unum incumbas, ut qui fame cruciantur, eos alimentis subleves. Hoc modo ab illo egentibus, etiam qui longo locorum intervallo ab eo distabant, sedulo prospectum fuit.

Quibus præcipue vellet succurri.

Nomina quibusdam locis apta imponit.

43 *Et paulo inferius*: Eodem, accedit, inquit quod Atticus in nominibus rebus imponendis disertus fuit. Nam stationem quæ in ostio Ponti Euxini sita est, veteri nomine *φωρμαρία*, id est veneficam appellatam. Ille *θεραπεύσιον*, id est medicinam vel curationem vocavit: ne cum ibi forte conventus ageret, locum ad eam rem fædo nomine nuncupatum præscriberet. Quin etiam suburbium quoddam Constantinopolis Argyropolim nominavit, tali causa adductus: Chryopolis est vetus statio in ipso capite Bospori. Hujus mentionem faciunt complures veteres scriptores, ut Strabo, Nicolaus Damascenus, et admirabilis ille ac disertus Xenophon, qui tum in libro sexto de Ascensu Cyri, tum in primo de rebus gestis Græcorum de eo memorat, quod ab Alcibiade muro circumdata fuit, et *δεκατενέριον*, id est, locus ad decimas exigendas in illa constructum; nam qui a Ponto nave conscensa solvunt, ibi decimas pensitant. Itaque Atticus cum intelligeret locum e regione situm tam splendido nomine donatum, hunc etiam Argyropolim nominandum esse dixit. Quod simul atque protulerat, locus illico illud nomen obtinuit.

§ IX. Ecclesia contra Hæreticos propugnata. Obitus S. Attici.

Refutat et rejicit Pelagianos.

Laudatur S. Atticus a plurimis sanctis Patribus quod insignis fuerit orthodoxia, et acer hæresicon expugnator. Egregium ejus facinus in Pelagianorum legatione confutanda atque rejicienda S. Prosper lib. de Ingratis, contra Pelagianos, deprædicat his versibus:

Quid loquar et curam, magna quam gessit in urbe Constantinopoli, docto bonus ore sacerdos Atticus, antiqua legatos hæreticorum Confutando fide; de qua tunc impia corda, Quamvis se obducto tegerent velamine formæ, Judici et tacitæ tulerint tormenta repulsæ?

Contra Messalianos rescribit.

Sed et Augustinus, inquit Baronius an. 423, num. 20, dum agens contra Julianum affirmat Pelagianam hæresim fuisse damnatam Constantinopoli, Attici Episcopi præconia celebravit. De ejus contra Messalianos hæreticos zelo ita Photius in Bibliotheca, tmemate 32. Scripsit et Atticus Constantinopolitanus Episcopus in Pamphylia existentibus, ut undique Messalianos veluti sacros ac detestandos exturbarent. Quin et idem ad Amphiloichium Sidæ præsidem similiter scripsit. Fuit hic Amphiloichius Iconii Episcopus, qui cum aliis viginti quinque Episcopis Sidæ in Pamphylia

contra Messalianos synodum habuit. Horum errores breviter et dilucide enumerat Gualterius in Tabula Chronographica seculo 4, cap. 21.

46 S. Cyrillus Alexandrinus sacratissimam Virginem Mariam a S. Attico Deiparam fuisse nuncupatam testatur epist. 2, ad Nestorium, ep. 7, ad Clericos Constantinopolitanos dissidiis ideo laborantes, ep. 14, ad Acacium Beroensem Episcopum, ubi ad hanc Nestorii blasphemam excommunicationem si quis Mariam Deiparam esse dicit, anathema sit, ita arguit: Quid igitur in Ecclesiis orthodoxorum cum sanctis Patribus anathemate percussi faciemus? Invenio namque in commentariis etiam celeberrimæ memoriæ Athanasium Episcopum sæpenuero eam nominasse Deiparam. Nec hunc solum, sed et beatum Patrem nostrum Theophilum, et multos alios ex sanctis Patribus illorum temporum Episcopos, tam Basilium quoque quam Gregorium, et ipsum etiam beatum Atticum. Arbitror autem neminem fuisse orthodoxorum, qui Deiparam eam vocare sit veritus, etc.

S. Mariam virginem, Deiparam appellat.

47 Socrates cap. 23 citato refert eum, ne Sabbatiani suæ factionis auctorem colerent, effecisse, sublato clam ejus cadavere. Porro, inquit, cum audiret aliquando, eos qui se a Novatianis propter festi Paschatis observationem separaverant, corpus Sabbatii ex insula Rhodo (in ea namque exul mortem oppetiit) transportasse, sepultura cohonestavisse, et super tumulum ei preces adhibuisse; quosdam noctu eo misit, illisque dedit in mandatis, ut corpus Sabbatii in alio sepulchro conderent. Qui autem illuc de more suo venerunt, cum tumulum effossum reperirent, de reliquo sepulchrum Sabbatii colere destiterunt.

Corpus Sabbatii hæretici clam effodi jubet, ne a suis colatur.

48 De Socrate observavit Billius lib. 1, observationum sacrarum cap. 26, cum maluisse Novati perfidiam, atque impium schisma sequi, quam Ecclesie fidem et unitatem amplecti, ideoque non modo oblata, sed etiam interdum quæsitâ occasione in Novatianorum laudem multa commemorare; miracula eorum pietati et vitæ sanctitati attribuire atque fingere, etc. quo ex genere ea esse apophthegmata, quæ sequuntur, et ab Attico non tam pronuntiata, quam ei a Socrate afficta credunt Billius et Baronius. Hæc ante præstringenda duximus, quam verba Socratis proferremus. Præterea, inquit loco citato, cum quidam ei dicerent: Novatianos non debere intra civitates conventus agere, respondit: Non nostis quanta sint incommoda peressi, dum nos, regnantibus Constantio et Valente, gravi persecutionis procella jactaremur; et quod aliis quoque temporibus se testes fidei nostræ præbuerint? Quietiam jam olim ab Ecclesia separati, nihil de fide novare aggressi sunt. Adde his, quod cum Nicæa esset Episcopi ordinandi gratia, ibique Asclepiadem Novatianorum Episcopum ætate admodum ingravescente cerneret, rogavit, quot annos fuisset Episcopus? Cui quinquaginta, respondenti: Beatus, inquit, es revera qui tanto temporis spatio tam præclarum munus administraveris. Ad eundem porro Asclepiadem dixit: Novatum equidem laudo, Novatianos autem neutiquam probare possum. Hoc ejus dictum tamquam insolens, et valde peregrinum admiratus Asclepiades: Quomodo, inquit, istud dicis Episcopo? Tum Atticus: Ego, inquit, illum laudo, quod cum illis qui idolis sacrificassent, communicare recusavit; nam istud ipsum ipse equidem fecissem. At Novatianos minime proba, quod laicos, qui leviter deliquerint, communione excludant. Ad hæc respondet Asclepiades: Præter idolis sacrificandi peccatum, sunt alia multa peccata ad mortem, uti ex sacris litteris perspicuum est: ob quæ vos solum Clericos, nos laicos etiam communione excludimus, potestate soli Deo illis ignoscendi permissa.

Quædam in favorem Novatianorum dicta factaque ab Attico aut ei a Socrate Novatiano afficta.

49 Idemque Atticus suam ipsius mortem præscivit. Quippe Nicæa decedens, dixit Calliopo, illius Ecclesie Presbytero: Matura Constantinopolim ante autumnum accedere, ut me vivum denuo cernas: quod

Suam mortem prædicat Atticus.

Moritur 10
Octob. anno
425.

Laudatur a
Cælestino Pa-
pa.

quod si moram feceris, non me vita fruentem repe-
ries. Neque cum istud diceret aberravit a vero :
quippe vigesimo primo anno, quo Episcopatum ges-
serat, vi Idus Octobris morte occubuit, ad undeci-
mum consulatum Theodosii, et Cæsaris Valentiniani
primum. Imperator Theodosius Thessalonica rever-
tens, ad funus ejus efferendum non pervenit. Nam
pridie quam Imperator Constantinopolim ingredere-
tur, Atticus sepulchro conditus fuit. *Hactenus Socrates.*
Eadem fere Nicephorus lib. 14, cap. 24, quibus reliqui
omnes in anno mortis et tempore dignitatis Episcopalis
administratæ consentiunt. Denique; S. Cælestinus
Pontifex epistola 7, quæ extat tomo 1, Concil. Ephesini
cap. 17, scripta ad Nestorium Theodosio xiii, et Valen-
tiniano iii, AA. Coss. (is est annus Chr. dcccxx.) hoc
eum elogio exornat : Sanctæ recordationis Atticus,
Catholicæ Magister fidei, et vere B. Joannis etiam
ad ista successor, eos (Pelagianos) ita persecutus est
pro Rege communi, ut iis nec standi quidem illic
copia præstaretur. Mansit nos post ejus exitum solli-
citudo vel maxima, cum successor ipsius, utrum
etiam in ejus fide succederet, quæreremus, quia dif-
ficile est continuari, quæ bona sunt: nam sibi sæpe
alternis vicibus mala succedunt. Habuimus tamen

post hunc, a quo eram continuo deserendi, sanctum
Sisinnium celebratum simplicitate et sanctitate colle-
gam, eam fidem, quam invenerat, prædicantem.
Eum celebrant Græci in Menæis xi Octobris. Sisinnio
successit Nestorius, quo ob impietatem in exilium acto,
fuit Episcopus Maximianus, cujus ante meminimus. Hic
successorem habuit S. Proclum, qui (ut verba Socratis
lib. 7, cap. 40, huc transferam) eum ad ætatem viri-
lem perveniret, multum cum Episcopo Attico versa-
tus est, illiusque scriba fuit. Atticus ad gradum
diaconatus evehit. Ac cum presbyterii honore dignus
putaretur, a Sisinnio, ut supra demonstravi, ad Epi-
scopatum Cyzici designatus est. Sed hæc jam ante
factitata erant. Id temporis vero sedem Episcopalem
Ecclesiæ Constantinopolitanæ obtinuit. Vir erat
morum probitate præter ceteros eximius. Quippe in-
stitutus ab Attico omnes ejus virtutes sedulo imita-
tus est. Tolerantiam, quæ etiam Atticus præditus fuit,
multo magis quam Atticus excoluit. Nam Atticus
cum tempus postularet, hæreticis terrore incussit.
Proclus omnibus se mansuetum et facilem præ-
buit, etc. De S. Proclo cum Martyrologio Romano
fusius agemus xxiv Octob.

DE SS. DOMINICA, GEORGIO CHOZEBITE. ÆMILIANO CONFESSORE.

CIRCA ANN.
CDLXXV.
VIII JANUARI.

Vita Domi-
nica, ex
Menæis.

Dominicam, sive Dominicam, ceteris Latinorum
fastis ignotam, uti et Georgium Chozebiten, et
Æmilianum, in *Addit. ad Usuardum retulit*
Molanus, his verbis : Die octava sanctæ Ma-
tris Dominicæ : et sanctorum Patrum Georgii Choze-
bisti, et Æmiliani Confessoris. De iis Græcorum
Menæa. S. P. N. Georgii Chozebite, et S. M. N.
Dominicæ, et Æmiliani Confessoris.

2 De Dominica deinde ista commemorant eadem *Me-*
næa : Vixit hæc Theodosii Magni imperio, provixit-
que usque ad Leonem et Zenonem Augustos. Cartha-
ginæ in Africa nata, ex occasione quadam cum
quatuor virginibus Constantinopolim venit. Nectarius
ibi tum Archiepiscopus ex divina revelatione illas
suscipit, et salutari baptismatis unda tinxit. Vene-
randa porro Dominica solitariam vitam complexa, et
virilibus exercitiis laboribus, ad summum virtutis
culmen provecta, a Deo multis admirandis operibus

dignata et illustrata est, multisque, quæ eventura
erant, vaticiniis editis, ad Dominum migravit. *Hac-*
tenus Menæa. Imperarunt qui hic nominantur Imperato-
res, Theodosius Magnus, a 16 Januarii, 379 usque
ad 17 Januarii, 395. Leo Thrax a 7 Februarii 437,
usque ad initium anni 474. Zeno a mense Februar.
an. 474 usque ad an. 491. Nectarius an. 381 creatus
Constantinopolitanus Episcopus, sedit usque ad 27 Se-
ptemb. 397 coliturque a Græcis xi Octobr.

3 Dominicam celebrat quoque *Menologium Christo-*
phori Proconsulis Mitylenæi, et epitome Maximi Cythe-
ræi. Tres simul recenset Calendarium Græcorum a
Genebrardo editum his verbis : Domneca. Georgius
Chozebites. Æmylianus Confessor. Eorundem memi-
nit Græcorum Horologium : Sanctæ Matris nostræ
Dominicæ, et SS. PP. NN. Georgii Chozebite, et
Æmiliani Confessoris.

NOT. 125.

DE S. SEVERINO PRESBYTERO NORICORUM APOSTOLO.

AN. CH.
CDLXXXII.
VIII JANUARI.
S. Severini
in sacris fa-
stis nomen.

Celebratur S. Severinus Presbyter hoc elogio a
Martyrologio Romano vi Id. Januarii : Eodem
die apud Noricos S. Severini Abbatis, qui
apud eam gentem Evangelium propagavit, et
Noricorum dictus est Apostolus. Ejus corpus ad Lu-
cullanum prope Neapolim divinitus delatum, inde
postea ad monasterium S. Severini translatum est.
De eodem Molanus in Addit. ad Usuard. In Norico
depositio S. Severini Abbatis, qui spiritu prophetiæ
et miraculis late claruit, et juxta Neapolim translatus
est in castrum Lucullanum. In recentiori editione idem
Molanus quæ in Usuardo dicuntur de S. Severino fratre
S. Victorini (de quo paullo inferius hoc ipso die) ad
hunc transtulit, his verbis : Neapoli Campaniæ natale
S. Severini: qui Severinus post multarum virtutum
perpetrationem, plenus sanctitate quievit. Plane hic
esse videtur Severinus qui Neapoli colitur, ut dicemus
cum de S. Severino Septempedano Episcopo erit sermo.
Meminit quoque S. Severini hoc die ms. Martyrologium
monasterii Richenbergensis in Bavaria, Bedæ præferens
nomen : Item in Bavaria provincia, Patavino oppido,
Severini Confessoris, viri sanctissimi, spiritu pro-
phetiæ præditi, cujus vita habetur. Maurolycus : In

Pannonia prope Noricum parvumque oppidum Asta-
rim, Severini Abbatis, viri prophetico spiritu mira-
culisque clari, tempore Attilæ. *Sed multipliciter hal-*
lucinatur Maurolycus : Nam in Norico ipso, sive Austria
mortuus est; non Astari, seu potius Asturis, sed juxta
Flavianas, sive Viennam; nec Attilæ tempore, sed xxviii
annis post ejus mortem, id est fere sexennio ante victum
ab Odoacre Febanum, quod accidit Cos. Boetio solo,
anno Christi cdlxxxvii. Galesinius : In Noricis S. Se-
verini Abbatis, qui et spiritu prophetiæ, et vitæ
disciplina singulari, et rebus multis mirabiliter gestis
clarus, abiit ad Dominum. Ejus corpus Gelasii Pon-
tificis auctoritate, ab Victore Episcopo ad Luculla-
num oppidum, quod est prope Neapolim, translatum
est. Carthusiani Colonienses in Addit. ad Usuardum :
Severini Abbatis, qui defuncto Attila Hunnorum
Rege, prophetico spiritu, vita et miraculis claruit.
Martyrologium Germanicum prolicum ejus elogium
habet, sed in multis eget correctione; ut cum in Hungaria
juxta Astarim oppidum esse sepultum refert, atque in
Hungaria vivisse ipso tempore quo Attila late provincias
vastabat, etc.

2 Vitam S. Severini scripsit Eugippius Presbyter
ejus Vita ab Eu-
gippio scripta.